

Seat No. : _____

SJ-115
September-2020
B.A., Sem.-VI
CC-312 : Sanskrit
(दशकुमार चरितम्-६)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- सूचना : (1) विभाग-1ना अधा प्रश्नोना गुणु सरभा छे.
(2) विभाग-1मांथी डोईपणु त्रणु प्रश्नोना जवाब लणुओ.
(3) विभाग-2नो प्रश्न-7 इरजुयात छे.

विभाग – 1

1. नीथेना गद्यभंडनो अनुवाद करो :

14

- (A) अस्मिन्नेव च क्षणे किमपि न पुरक्वणितमुपातिष्ठतत् । आगता च काचिदङ्गना । दृष्ट्वैव स एनामुत्फुल्लदृष्टिरुत्थायोपगूढकण्ठश्च तथा तत्रैवोपाविशत् । अशंसच्च – सैषा मे प्राणसमा, यद्विरहो, दहन इव दहति माम् । इदं च मे जीवितमहरता राजपुत्रेण मृत्युनेव निरुष्मतां नीतः । न च शक्यामि राजसूनुरित्यमुष्मिन् पापमाचरितुम् । अतोऽनयात्मानं सुदृष्टं कारयित्वा त्यक्ष्यामि निष्प्रतिक्रियान्प्राणान् इति । सा तु पर्यश्रुमुखी समभ्यधात् – “मा स्म नाथ, मत्कृतेऽध्ववस्यः साहसम्” ।
- (B) अस्ति त्रिगतो नाम जनपदः । तत्रासन्गृहिणस्त्रयः स्फ्रितसारघनाः सोदर्या धनक-धान्यकः - धन्यकाख्याः । तेषु जीवत्सु न ववर्ष वर्षाणि द्वादश दशशताक्षः, क्षिणसारं सस्यम्, औषध्यो वन्ध्याः, न फलवन्तो वनस्पतयः । क्लीबा मेघाः, क्षीणस्रोतसः स्रवन्त्यः पङ्कशेषाणि पल्वलानि, निर्निस्यन्दान्युत्समण्डलानि, विरलीभूतं कन्दमूलफलम्, अवहिनाः कथाः, गलिताः कल्याणोस्तवक्रियाः, बहुलीभूतानि तस्करकुलानि, अन्योन्यमभक्षयन्प्रजाः, पर्यलुण्ठन्नितस्ततो बलाकापाण्डुराणि नरशिरकपालानि, पर्यहिण्डन्त शुष्काः काकमण्डल्यः, शून्धीभूतानि नगरग्रामखर्वटभेदनादीनि ।

2. નીચેના સસંદર્ભ સમજાવો : 14
- (1) સેયમાકૃતિર્ન વ્યભિચરતિ ।
 - (2) અવિમૃશ્યકારિણં હિ નિયતમનેકાઃ પતન્ત્યનુશયપરમ્પરાઃ ।
 - (3) તદ્ બ્રવીમિ સ્ત્રીહૃદયં ક્રૂરમ્ ઇતિ ।
 - (4) પતિરેવ દૈવતં વનિતાનામ્, વિશેષતશ્ચ કુલજાનામ્ ।
3. નીચેની ટૂંકનોંધ લખો : 14
- (A) કન્દુક નૃત્ય
 - (B) ભીમ ભીમધન્વા અને મિત્રગુપ્ત વચ્ચેનો સંઘર્ષ
4. નીચેની ટૂંકનોંધ લખો : 14
- (A) ધૂમિનીની કથા આલોખો.
 - (B) બાર વર્ષના દુષ્કાળનું વર્ણન કરો.
5. નિમ્બવતીની કથા અને દામ્પત્ય જીવનની સમસ્યાનું આલોખન કરો. 14
6. કથા અને આખ્યાયિકાનાં લક્ષણો જણાવી દશકુમારચરિતનું સાહિત્ય સ્વરૂપ સમજાવો. 14

વિભાગ – 2

7. નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો : (કોઈપણ આઠ) 8
- (1) કંદુકાવતી નૃત્ય દ્વારા _____ દેવીની આરાધના કરે છે. (વિન્ધ્યવાસિની, કાલિકા, સરસ્વતી)
 - (2) ધનક, ધાન્યક અને ધન્યક _____ દેશમાં રહેતા હતા. (સુદેશ, ત્રિગર્ત, વિદર્ભ)
 - (3) અપંગની સેવા _____ કરે છે. (ધાન્યક, ધનક, ધન્યક)
 - (4) બ્રહ્મરાક્ષસે _____ ને ચાર પ્રશ્નો પૂછ્યા. (ભીમધન્વા, મિત્રગુપ્ત, કોશાદાસ)
 - (5) _____ ના ગુણો ગૃહસ્થને માટે પ્રિય અને હિતકારક હોય છે. (પ્રિયતમા, પત્ની, અપ્સરા)
 - (6) સૌરાષ્ટ્રમાં _____ નગરી આવેલી છે. (મથુરા, વલભી, કાંચી)
 - (7) ખલાસીઓના રાજાની પુત્રીનું નામ _____ હતું. (રત્નવતી, ચન્દ્રસેના, કનકવતી)
 - (8) કુલીન સ્ત્રીઓ માટે _____ દેવતા સમાન છે. (પિતા, મિત્ર, પતિ)
 - (9) દશકુમારચરિતનું સાહિત્યસ્વરૂપ _____ છે. (મહાકાવ્ય, નાટક, કથા-આખ્યાયિકા)
 - (10) દંડીના પિતાનું નામ _____ હતું. (વીરદત્ત, વિક્રમાદિત્ય, ભોજ)
 - (11) દંડીનું _____ વખણાય છે. (ઉપમા, પદલાલિત્ય, અર્થગૌરવ)

Seat No. : _____

SJ-115

September-2020

B.A., Sem.-VI

CC-312 : Sanskrit

(कादम्बरी-महाश्वेतावृत्तान्तः)

(For External Students Only)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- सूचना : (1) विभाग-1मांथी कोर्षपण त्रण प्रश्नोना जवाब लणो.
(2) विभाग-1ना अधा प्रश्नोना गुण सरभा छे.
(3) विभाग-2नो प्रश्न-7 इरुयात छे.

विभाग – 1

1. नीथेना जे गद्यअंडनो अनुवाद करो : 14
- (A) 'स्वागतमातिथथये, कथमिमां भूमिमनुप्राप्तो महाभागस्तदुतिष्ठागम्यतामनुभूयतामतिथिसत्कारः' इति । एवमुक्तस्तु तथा संभाषणमात्रेणैवानुगृहितमात्मानं मन्यमान उत्थाय भक्त्या कृतप्रमाणः 'भगवति । यथाज्ञापयसि' इत्यभिधाय दर्शितविनयः शिष्य इव तां व्रजन्तीमनुवव्राज । व्रजश्च समर्थयामास - हन्त । तातन्नेयं मां दृष्ट्वा तीरोभूता । कृतं हि मे कुतुहलेन प्रश्नाशया हृदि पदम् ।
- (B) आसीच्च मम मनसि - शान्तात्मनि दूरीकृतसुरतव्यतिरेऽस्मिन्जने मां निक्षिपता किमिदमनार्येणा-सदृशमारब्धं मनसिजेन । एवंच नामातिमुढम्हृदयमङ्गनाजनस्य, यदनुरागविषययोग्यतामपि विचारयितुं नालम् । केदमतिभास्वरं धाम तेजसा तपसां च, क्व च प्राकृतजनाभिनन्दितानि मन्मथपरिस्पन्दितानि । नियतमयं मामेवं मकरलान्छनेन विडम्ब्यमानामुपहसति मनसा ।
2. नीथेना जे असंदर्भ लणो : 14
- (A) बलवती हि द्वन्द्वानां प्रवृत्तिः ।
(B) अदूरकोपा हि मुनिजनप्रकृतिः ।
3. महाश्वेता अने पुंडरीकनी प्रथम मुलाकातनुं वर्णन करो. 14
4. कपिंजले पुंडरीकने आपेलो ढपको वर्णवो. 14

5. બાણભટ્ટનું જીવન અને કૃતિઓનો પરિચય આપો. 14
6. કથાના લક્ષણો જણાવી કાઠંબરીનું કથા તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. 14

વિભાગ – 2

7. નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો : (કોઈપણ આઠ) 8
- (1) મહાશ્વેતા _____ નો અતિથિ સત્કાર કરે છે.
 (a) ચંદ્રાપીડ (b) પુંડરીક (c) કપિંજલ (d) અપ્સરા
- (2) ચંદ્રાપીડના અશ્વનું નામ _____ હતું.
 (a) ઈન્દ્રજીત (b) ચિત્રરથ (c) ઈન્દ્રાયુધ (d) નીલચક્ર
- (3) કુમુદ એટલે _____.
 (a) રક્તકમળ (b) શ્વેતકમળ (c) નીલકમળ (d) સરોવર
- (4) પુંડરીકે કાનમાં _____ પહેરી હતી.
 (a) કર્ણપૂરક (b) પારિજાત મંજરી
 (c) આમ્રમંજરી (d) કેસર પુષ્પ
- (5) મહાશ્વેતાની દાસીનું નામ _____ હતું.
 (a) લતિકા (b) પત્રાવલી (c) તરલિકા (d) મદનિકા
- (6) બાણભટ્ટને _____ રાજાએ રાજ્યાશ્રય આપ્યો હતો.
 (a) વિક્રમાદિત્ય (b) હર્ષવર્ધન (c) રાજ્યવર્ધન (d) ભોજ
- (7) બાણભટ્ટના પિતાનું નામ _____ છે.
 (a) ચિત્રભાનુ (b) ભૂષણ ભટ્ટ (c) ચિત્રરથ (d) શ્વેતકેતુ
- (8) કથાની રજૂઆત _____ કરે છે.
 (a) નાયક (b) નાયકનો મિત્ર (c) નાયિકા (d) સેવક
- (9) કથાના પ્રકરણોને _____ પણ કહેવાય છે.
 (a) અંક (b) સર્ગ (c) લંબક (d) પ્રસ્તાવના
- (10) _____ કવિકલ્પિત હોય છે.
 (a) કથા (b) આખ્યાયિકા (c) ઈતિહાસ (d) પુરાણ